

Tværgående evalueringsrapport for initiativer til forebyggelse af ekstremisme under satspuljeaftalen for 2015

Slutevaluering

Tværgående evalueringsrapport for
initiativer til forebyggelse af
ekstremisme under satspuljeaftalen 2015

Udarbejdet for Udlændinge- og Integra-
tionsministeriet

Udarbejdet af Oxford Research A/S
Oktober 2019

Om Oxford Research
Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Alle 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

English abstract	4
1. Indledning	5
1.2 Evalueringsrapporter	8
1.3 Virkningsevaluering som ramme	9
2. Implementerings- og resultatbarometer	10
3. Resume af de seks evalueringsrapporter	11
3.1 Mentor- og forældrecoachindsatsen	11
3.2 Ung-til-ung-dialogforløb	12
3.3 Omtanke online	14
3.4 Støtte til lokale myndigheders samarbejde med lokale civilsamfundsaktører samt Kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger	15
3.5 Den nationale hotline mod radikaliserings	16
3.6 Styrkelse af PET's Outreach-indsats	17

English abstract

In January 2015, the parties behind the Rate Adjustment Pool entered into an agreement on the payment of DKK 60.9 million DKK in the period 2015-2018 for a strengthened prevention of radicalization and extremism. With the agreement, funds were allocated for the implementation of a total of 19 initiatives in the area of the Ministry of Immigration and Integration and in the area of the Ministry of Justice. The initiatives are divided into three focus areas:

- Strengthened municipal efforts and upgrading of professionals
- New tools for prevention and exit
- Mobilization of civil society and local communities

The rate adjustment pool agreement was concluded following the September 2014 action plan on prevention of extremism and radicalization. With the rate adjustment pool agreement, part of the action plan's initiatives are thus implemented.

The purpose of the initiatives in the 2015 rate adjustment pool agreement is to strengthen prevention efforts towards those at risk of becoming part of extremist environments, to support those who are already part of these environments, in leaving them again and to minimize influence of those who attempt to radicalize and recruit others to extremist movements. Efforts to prevent extremism and radicalization must be seen in the context of other efforts, including the efforts against terrorism, crime prevention and social efforts.

This report is a cross-cutting report for 8 initiatives under this agreement. The report gathers the results for each of the 8 initiatives in a comprehensive implementation and result barometer, just as the overall conclusions for each report are presented.

The evaluation finds that all initiatives except for one have been implemented as expected. All initiatives, except one, have also achieved the expected short-term results. The evaluation can document that two of the initiatives have achieved the expected results in the medium term. For the remaining initiatives, there is either insufficient data for a conclusion on the achievement of medium-term results or medium-term results are not included in the scope of the evaluation.

The evaluation has not focused on long-term results for any of the initiatives.

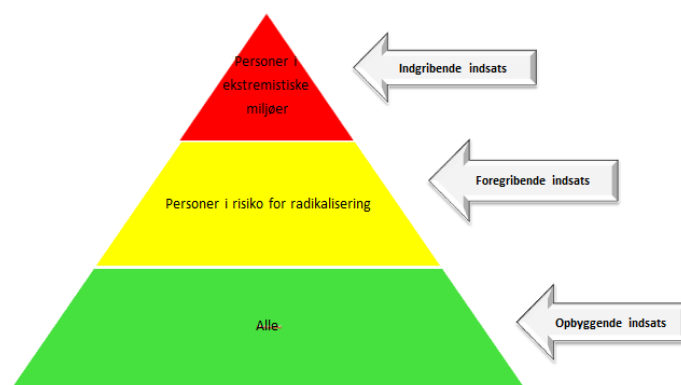
1. Indledning

Den danske model for forebyggelse af ekstremisme og radikalisering er baseret på bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, herunder et tæt samarbejde mellem Udlændinge- og Integrationsministeriet, Justitsministeriet, Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE), PET, Rigspolitiet og landets politikredse og kommuner samt Børne- og Undervisningsministeriet og Styrelsen for Udvikling og Kvalitet (STUK).

Ekstremisme og radikalisering betragtes ikke kun som et problem ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv (risiko for terror mv.), men også ud fra et bredere velfærdsmæssigt perspektiv, som knytter sig til samfundets sammenhængskraft og den enkeltes trivsel, udvikling og aktive medborgerskab.

Formålet med forebyggelsesindsatsen er at styrke modstandskraften overfor radikalisering, at stoppe fødekæden til ekstremistiske miljøer og at medvirke til, at personer i voldelige, ekstremistiske miljøer forlader miljøerne. Radikalisering betragtes som risikoadfærd på linje med andre typer af risikoadfærd, der kan føre til kriminalitet. Forskellige typer af indsatser benyttes overfor forskellige målgrupper, hvilket kan illustreres med forebyggelsestrekanten, som også benyttes på det kriminalpræventive område.

Indgribende indsatser omfatter personer, som er aktive i ekstremistiske miljøer og som har begået kriminelle handlinger eller er i risiko for at gøre det. Formålet er at forebygge (yderligere) kriminelle ekstremistiske handlinger og at understøtte exit og resocialisering, hvor der grundlag for det. De indgribende indsatser varetages fortrinsvis af PET, politiet og Kriminalforsorgen samt via kommunernes sociale foranstaltninger og mentorforløb.

Foregribende indsatser er rettet mod personer og grupper, som er sårbare overfor radikalisering eller udviser risikoadfærd. Formålet er at dæmme op for risikoadfærd, inden den udvikler sig i mere alvorlig retning, og at styrke den enkeltes sociale kompetencer og relationer. De foregribende indsatser varetages blandt andet via kommunale sociale indsatser og mentorforløb samt i det relationsarbejde, der finder sted i skoler, klubber, på gadeplan og i regi af SSP-samarbejdet og andre kriminalpræventive samarbejder.

Opbyggende indsatser omfatter alle, men retter sig særligt mod børn og unge. De brede opbyggende indsatser adresserer ofte ikke udfordringerne med ekstremisme og radikalisering eksplicit. Formålet med indsatserne er at fremme børn og unges selvstændighed, sociale kompetencer, demokratiske dannelse og aktive medborgerskab. Disse er mål i sig selv, men bidrager samtidig til at forebygge risikoadfærd og styrke modstandskraften overfor radikalisering. Opbyggende indsatser varetages primært i dagtilbud, skoler, ungdomsuddannelser og klubber samt i foreningslivet og i de enkelte familier.

En central del af forebyggelsesindsatsen løftes af landets kommuner og politikredse. Det sker blandt andet som led i det generelle kriminalitetsforebyggende arbejde i regi af SSP-samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi. Dette samarbejde er forankret i regionale netværk med særlig fokus på ekstremisme og radikalisering, de såkaldte infohuse, som er etableret i landets 12 politikredse. Størstedelen af det tværsektorielle samarbejde i landets infohuse er struktureret i to samarbejdsfora. *Infobus netværk* er et tværsektorielt mødeforum for infohustovholdere fra politikredsen og de kommuner, som er del af politikredsen, samt repræsentanter fra andre myndigheder indenfor de 12 politikredse. Derudover deltager PET og Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme på møderne i Infobus netværk. Her drøftes generelle udfordringer og opmærksomhedspunkter fra hele politikredsen. Det andet forum er *Infobus kommune*, hvor politiet sammen med den enkelte kommune modtager, håndterer, udreder og visiterer konkrete bekymringshenvendelser vedrørende radikalisering. Andre myndigheder inddrages på møderne i *Infobus kommune*, når det vurderes relevant i forhold til den konkrete bekymring¹.

Fra nationalt hold understøttes det lokale forebyggelsesarbejde gennem vidensformidling, rådgivning, opkvalificering af fagpersoner, udvikling af konkrete metoder og indsatser samt lovgivning. Formålet er at sikre, at kommuner, politikredse, infohuse og andre aktører, som er involveret i forebyggelsesindsatsen, har tilstrækkelig viden om ekstremisme og radikalisering og har relevante redskaber til brug for forebyggelsesarbejdet. Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme under Udlændinge- og Integrationsministeriet og PET under Justitsministeriet varetager det udgående arbejde.

1.1.1 Styrket forebyggelsesindsats med satspuljeaftalerne for 2015 og 2017

Ved satspuljeaftalen for 2015 blev der indgået aftale om *en styrket indsats til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme* i perioden 2015-2018. Der blev afsat 60,9 mio. kr. til i alt 19 konkrete initiativer på Udlændinge- og Integrationsministeriets område og på Justitsministeriets område.

Ved satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat yderligere i alt 90,7 mio. kr. i perioden 2017-2020 til initiativer på Undervisningsministeriets område og til at styrke og videreføre indsatsen på Udlændinge- og Integrationsministeriets område, blandt andet ved etablering af et Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (NCFE).

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme blev etableret pr. 1. januar 2017 i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) under Udlændinge- og Integrationsministeriet. Centeret viderefører de indsatser, der før etableringen af centeret blev varetaget af SIRI, herunder rådgivning, opkvalificering og udmøntning af øvrige initiativer fra satspuljeaftalen for 2015. Med satspuljeaftalen for 2017 følger en opnormering og indsatsen tilføres et løft, således at aktivitetsniveauet i forhold til bl.a. rådgivning og opkvalificering øges, og en række nye initiativer iværksættes.

¹ Infobus-samarbejdet blev etableret som led i den første nationale handlingsplan om forebyggelse af ekstremisme fra 2009. Begreberne *Infobus netværk* og *Infobus kommune* er nye og udviklet som led i arbejdet med en fælles samarbejdsmodel for landets infohuse. Udviklingen af samarbejdsmodellen er et af initiativerne i satspuljeaftalen for 2017 og varetages af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, PET's Forebyggelsescenter og Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter.

Endelig bemærkes det, at der ved Finanslovsaftalen for 2017 blev afsat 64 mio. kr. på Justitsministeriets område i perioden 2017-2020.

De konkrete initiativer i satspuljeaftalen for 2015, som er omfattet af denne evaluering, udgør således kun et udsnit af den samlede indsats for at forebygge ekstremisme og radikaliserings. Initiativerne skal ses i sammenhæng med den øvrige indsats nationalt og i blandt andet landets kommuner og politikredse. Derudover skal forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings, som tidligere nævnt, ses i sammenhæng med andre indsatser, herunder kriminalitetsforebyggende indsatser og sociale indsatser, som ligeledes har et forebyggelsesperspektiv.

1.1.2 Evaluering af konkrete initiativer

Både ved satspuljeaftalen for 2015 og satspuljeaftalen for 2017 er der afsat midler til ekstern evaluering af en del af de igangsatte initiativer.

I alt 12 af de 19 initiativer i satspuljeaftalen for 2015 er omfattet af evaluering. Heraf sker der afrapportering for otte af initiativerne nu. De resterende fire initiativer udgør en del af keredriften i Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og er styrket med satspuljeaftalen for 2017. Derfor sker der en afrapportering for disse fire initiativer i forbindelse med evalueringen af centeret i 2020. De resterende syv initiativer er ikke omfattet af ekstern evaluering, jf. oversigten nedenfor.

Tabel 1 - oversigt over initiativer i satspuljeaftalen for 2015-2018 om forebyggelse af radikalisering og ekstremisme - samt oplysning om evaluering

	Initiativ og nummer i satspuljeaftalen for 2015	Slutevaluering 2019	Slutevaluering 2020	Ingen ekstern evaluering
Styrket kommunal indsats og opkvalificering af fagfolk	Rådgivning og strategisk samarbejde med kommuner og kommunenetværk (1)		√	
	Opkvalificering af fagmedarbejdere (2)		√	
	Undervisningsmoduler på professionshøjskoler (3)			√
	Ændring af serviceloven (4)			√
Nye værktøjer til forebyggelse og exit	Nationalt mentorkorps (5)	√		
	Gruppebaseret ung-til-ung dialogformidler (6)	√		
	Forebyggelse af radikalisering og ekstremisme i Kriminalforsorgen (7)			√
	Styrket monitorering af ekstremisters færden på nettet (8)			√
	Undervisningspakke i propagandateknikker og kildekritik (9)	√		
	Nationalt udrykningsteam (10)		√	
	Pulje til etablering af exitcenter (11) (udgået)			√
	Styrkelse af PETs og Kriminalforsogens exitindsatser (12)			√
	Rådgivning til kommuner om exitindsatser (13)		√	
	Øget forskningsindsats (14)			√
Mobilisering af civilsamfund og lokalmiljøer	Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamsfundsaktører (15)	√		
	Kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger (16)	√		
	National hotline (17)	√		
	Familieorienteret forældrecoach/pårørendenetværk (18)	√		
	Styrkelse af PET's Outreach-indsats (19)	√		

De otte initiativer, der er omfattet af nærværende evaluering, trækker på forskellige metoder og har forskellige målgrupper, fx myndigheder, kommunale medarbejdere, civilsamsfundsaktører, børn og unge eller forældre og andre, der har en konkret bekymring ift. ekstremisme og radikalisering. PET's Forebyggelsescenter har haft ansvar for udmøntningen af initiativet *Styrkelse af PET's Outreach-indsats*. Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme har haft ansvar for udmøntningen af de resterende syv initiativer, typisk gennem inddragelse af en ekstern leverandør, fx Rambøll, SUS o.a.

1.2 EVALUERINGSRAPPORTER

Evalueringen af de otte initiativer afrapporteres i seks individuelle rapporter:

- Evaluering af *Mentor- og forældrecoachindsatsen* (afrapporteres i samme rapport)

- Evaluering af *Ung-til-ung-dialogforløb*
- Evaluering af *Omtanke Online*
- Evaluering af *Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører og Kompetence og kapacitetsopbygning af lokale foreninger* (afrapporteres i samme rapport)
- Evaluering af *Den nationale hotline mod radikaliserings*
- Evaluering af *Styrkelse af PET's Outreach-indsats*

Denne rapport udgør en samlet oversigt over resultaterne af de individuelle evalueringer. Fokus i denne tværgående rapport er at formidle graden af målopfyldelse ift. indsatsernes aktiviteter og mål. Altså i hvor høj grad indsatsernes aktiviteter og resultater afspejler målene som beskrevet i projektbeskrivelser og forandringsteorier.

1.3 VIRKNINGSEVALUERING SOM RAMME

Evalueringen af de enkelte initiativer er tilrettelagt som virkningsevalueringer, hvor det søges at besvare, hvorvidt initiativet har haft den ønskede virkning, samt hvorvidt den bagvedliggende teori om, hvordan initiativet ville virke, har været korrekt. Denne type af evaluering er anvendelig, når man ønsker at undersøge, hvorvidt en indsats har levet op til de forudbestemte mål for indsatsen, og når man samtidig ønsker at få viden om, hvordan indsatsen virker – evt. med henblik på justering af indsatsen.

Denne evaluering indeholder ikke en effektevaluering – vi kan ikke sige noget om, hvorvidt en indsats er årsag til en evt. progression hos de borgere, der modtager støtten. Og vi kan heller ikke måle, om indsatsen forhindrer en udvikling, hvor mentees ville have været draget yderligere mod ekstremistiske aktiviteter eller miljøer

Evalueringerne er derfor tilrettelagt ud fra en forandringsteoretisk logik, hvor initiativets målopfyldelse søges eftervist ved at dokumentere implementering af aktiviteter og vurdering af resultater (opfyldelse af kortsigtede og mellemlange mål). Forandringsteorien er en teori om, hvilke aktiviteter, der skal sættes i værk, og sammenhængen mellem aktiviteter og hvilke mål på kort og mellemlang sigt, der skal nås, for at det er sandsynligt, at de langsigtede mål kan nås.

2. Implementerings- og resultatbarometer

Nedenstående tabel giver et overblik over de enkelte initiativers implementering og resultater på kort, mellemlang og lang sigt. Der er tale om en samlet vurdering på baggrund af de tilgængelige data (fra januar 2016 til januar 2019), som de fremgår af de enkelte evalueringsrapporter. Et minus (-) angiver, at evalueringen ikke har haft fokus på disse resultater, og dette er primært gældende for resultater på lang sigt (og på mellemlang sigt for Den nationale hotline mod radikaliserings samt de to civilsamfundsinitiativer). Evalueringerne af de enkelte initiativer opsummeres i det følgende afsnit.

Tabel 2: Implementerings- og resultatbarometer

● = Forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænset fremskridt ○ = ingen eller begrænset data

Initiativ	Implementering	Resultater på kort sigt	Resultater mellemlang sigt	Resultater på lang sigt
Nationalt mentorkorps (5) og nationalt korps af forældrecoaches (18)	●	●	○	-
Gruppebaseret ung-til-ung dialogformidler (6)	●	●	●	-
Omtanke Online (9)	●	●	○	-
Støtte til kommuners strategiske samarbejde med lokale civilsamfundsaktører (15), samt	●	●	-	-
Kompetence og kapacitetsopbygning af lokale foreninger (16)	●	●	-	-
Den National hotline mod radikaliserings (17)	●	●	-	-
Styrkelse af PET's Outreach-indsats (19)	●	●	●	-

(tallet i parentes efter navnet er initiativets nummer i satspuljeaftalen)

Samtlige initiativer er implementeret som forventet, på nær initiativ 15, der omhandler strategisk samarbejde med lokale civilsamfundsaktører. Årsagen hertil er, at ingen kommuner har søgt om den tilbudte støtte, hvilket som sådan ikke er en mangel i implementeringen, men snarere, at projektet ikke havde den formodede appel for kommunerne (en teorifejl).

Samtlige initiativer har også opnået de forventede resultater på kort sigt, på nær *Omtanke Online*, hvor undervisningspakken nok er udviklet, men ikke formidlet som et færdigt koncept indenfor den periode, evalueringen omfatter. Evalueringen kan dokumentere, at to af initiativerne har nået de forventede resultater på mellemlangt sigt. For de resterende initiativer er der enten ikke tilstrækkelige data

til, at det er muligt at drage en konklusion om målopfyldelsen, eller mellemlange resultater indgår ikke i evalueringen.

Evalueringen har ikke haft fokus på resultater på lang sigt, da initiativerne ofte omhandler ændringer, der tidsmæssigt ligger ud over evalueringens ramme.

Slutevalueringens overordnede tværgående konklusioner er:

- Med en enkelt undtagelse er alle initiativerne udført efter planen. På stort set samtlige initiativer har det dog været nødvendigt med mindre eller større justeringer ift. det oprindelige design, men overordnet set er de planlagte aktiviteter gennemført, og målene for antallet af deltagere, fx mentorer, borgere og foreninger, er alle nået. Således er initiativerne implementeret som forventet.
- Det er en gennemgående tendens, at de personer og aktører, som har været genstand for aktiviteterne, har været meget tilfredse med dem og tilkendegiver, at de har fået ny viden og nye kompetencer. Størstedelen af initiativerne er i første omgang målrettet professionelle, som er en del af en radikaliseringsforebyggende indsats.
- Evalueringen kan for to af de syv evaluerede initiativer dokumentere praksisændringer hos de aktører, der arbejder med forebyggelse af radikalisering (fx iværksættelse af nye aktiviteter i lokale foreninger, arbejde med borgerne ud fra en ny metode, øget debat om radikalisering mm.). To af de resterende fem initiativer evalueres ikke ift. praksisændringer, mens der for yderligere tre initiativer ikke har kunnet tilvejebringes tilstrækkeligt data til at vurdere, om initiativerne har resulteret i ændret praksis for aktørerne eller borgeren. I midtvejsevalueringen blev det bemærket, at sådanne ændringer ofte er vanskelige at initiere og dokumentere, og dette bekræftes med slutevalueringen.
- Slutmålet for de fleste initiativer er relateret til mindske risiko for radikalisering og ekstremisme. Evalueringen har imidlertid ikke haft fokus på disse langsigtede mål for initiativerne, da det ofte ikke har været muligt logistisk, teknisk eller tidsmæssigt at dokumentere disse ændringer. For nogle initiativer har det ikke været muligt at følge slutbrugerne efter endt indsats, da deres kontaktoplysninger ikke blev registreret, og for andre har de langsigtede mål omhandlet en overordnet reduktion af antallet af personer, der tiltrækkes af eller befinder sig i ekstremistiske miljøer, hvilket er meget vanskeligt at dokumentere - og endnu mere problematisk at tilskrive et givent initiativ.

3. Resume af de seks evalueringsrapporter

Evalueringen består af syv rapporter (inkl. denne tværgående rapport), som tilsammen omhandler otte initiativer. De enkelte initiativerne samt evalueringens resultater, beskrives kort herunder.

3.1 MENTOR- OG FORÆLDRECOACHINDSATSEN

Det nationale korps af mentorer og forældrecoaches udgør formelt set to initiativer i satspuljeaftalen om forebyggelse af ekstremisme. Med indsatserne er der blevet etableret et landsdækkende korps be-

stående af specialiserede mentorer og forældrecoaches i de deltagende kommuner. Mentorerne er blevet uddannet til at arbejde målrettet med personer i ekstremistiske miljøer samt personer i risiko for ekstremisme. Forældrecoaches er blevet uddannet med særligt fokus på at støtte familier og pårørende til personer i ekstremistiske miljøer samt personer i risiko for ekstremisme.

Følgende aktiviteter er gennemført:

- ✓ Der er etableret et landsdækkende korps af mentorer og forældrecoaches. Korpsset består af flere mentorer og forældrecoaches (140) end forventet (100), og de har modtaget undervisning i konkrete metoder og redskaber.
- ✓ Der etableres kontakt mellem mentorer/coaches og mentees/forældre, og der iværksættes forløb. Der har ikke været mange forløb, og evalueringen kan ikke dokumentere årsagen hertil.
- ✓ Indsatsen koordineres tilfredsstillende af de lokale koordinatore, og mentor/forældrecoach har de nødvendige ressourcer.

Mentorforløbene har til formål at støtte personer i ekstremistiske miljøer samt personer som udviser risikoadfærd, så de kan mestre deres tilværelse bedre, med det endelige mål, at risikoen for ekstremisme mindskes. Gennem et forældrecoachforløb er det formålet, at familierne får kompetencer og redskaber til at støtte deres børn og unge i at holde sig fri af ekstremisme og dæmme op for risikoadfærd.

Evalueringen giver følgende status på initiativets mål:

- ✓ Mentorer og forældrecoaches oplever at kunne anvende metoder og redskaber, som de har lært på uddannelsen.
- ✓ Forældre og mentees modtager støtte og hjælpes til at mestre egen eller barnets tilværelse bedre.
- ÷ Der er middel til lav metodefidelit, og mentorer og forældrecoaches supplerer i høj grad med andre metoder og redskaber, de har erfaring med.
- ? Progressionsmålingen kan på grund af databegrænsninger ikke dokumentere progression for mentees eller forældre, men mentorer og forældrecoaches vurderer, at begge målgrupper får udbytte af indsatsen ift. ændringer i holdninger, som kan reducere risikoen for ekstremisme.

3.2 UNG-TIL-UNG-DIALOGFORLØB

Ung-til-Ung dialogforløb er en indsats, som har til formål at skabe dialog og refleksion blandt unge. Dialogen har overordnet set til formål at styrke de unges demokratiske kompetencer, så færre unge påtager og identificerer sig med en antidemokratisk, intolerant eller ekstremistisk adfærd og retorik. Indsatsen er implementeret i fire kommuner, Københavns, Gladsaxe, Holbæk og Aalborg. I hver kommune er der uddannet et korps af unge dialogskabere og en dialogkoordinator. Uddannelsen er tilrettelagt og gennemført af Pluss, Epinion og Ungdommens Røde Kors, som er leverandør på opgaven. Leverandørens opgave har været at uddanne og understøtte dialogskabere og dialogkoordinatore, herunder udvikle de materialer dialogskaberne skal anvende.

Produktet af indsatsen er en række dialogforløb i hver kommune faciliteret af de unge dialogskabere. Formålet med de konkrete dialogmøder er at øge unges evner til at indgå i dialog med andre og reflektere over de forestillinger, holdninger og følelser, som har betydning for deres trivsel, udvikling, selvstændighed og tilknytning til samfundsfællesskabet.

Initiativet er gennemført i fire kommuner i 2017 og 2018, og følgende implementeringsmål er nået:

- ✓ Leverandøren har udviklet undervisningsmateriale, dialogmanual og værktøjskasse
- ✓ Materialerne vurderes som relevante af dialogskaberne og dialogkoordinatorerne
- ✓ Leverandøren har undervist dialogskabere og dialogkoordinatorer
- ✓ Der er høj tilfredshed med uddannelsen, og dialogskabere og -koordinatorer føler sig godt klædt på til at gennemføre dialogforløb

Målet med indsatsen er at organisere, uddanne og understøtte dialogforløb i fire kommuner. Gennem indsatsen er målet at uddanne en række unge dialogskabere og dialogkoordinatorer. Målene på mellemlang og lang sigt er at skabe refleksion og dialog i målgruppen af unge mellem 13 og 20 år. Nedenstående mål er opnået.

- ✓ Indsatsen er gennemført med deltagelse af fire kommuner, Københavns, Gladsaxe, Holbæk og Aalborg. Den eksterne leverandør har udviklet materialer og gennemført uddannelser af dialogkoordinatorer og 35 dialogskabere.
- ✓ Der er i løbet af 2018 gennemført 53 dialogforløb i de fire kommuner og minimum 10 i hver kommune. Forløbene er afholdt i folkeskoleklasser, på ungdomsskoler og i foreninger.
- ✓ Dialogforløbene er med til at skabe dialog i målgruppen om emner som forskelsbehandling og intolerance. Dialogforløbene skaber refleksion i målgruppen og giver de unge nye perspektiver på deres fordomme og forforståelser.
- ? Det er uvist, om dialogforløbene opfylder målet om at medvirke til at udfordre unge med polariserende og intolerant adfærd.

3.3 OMTANKE ONLINE

Målet med initiativet er at udvikle et undervisningsmateriale om bl.a. kildekritik, digital trivsel, propagandateknikker og konspirationsteorier til brug i grundskolen, på ungdomsuddannelserne og i fritidsklubber. Indsatsen skal bidrage til at skærpe børn og unges evne til at begå sig med omtanke, når de er online og fremme deres kritiske sans og refleksion gennem viden og øvelser relateret til kildekritik, digital trivsel og forståelse for de grundlæggende mekanismer og teknikker bag konspirationsteorier og propaganda.

Indsatsen er blevet udmøntet ved via en udbudsrunde at udvælge University College Syd (UC Syd) som leverandør. UC Syd har først og fremmest haft til opgave at udvikle det faglige og didaktiske indhold i undervisningsmaterialet. Herudover har UC Syd også haft til opgave at teste materialet samt gennemføre en formidlingsindsats for at få materialet udbredt og implementeret i grundskoler, ungdomsuddannelser og fritidsklubber i bredeste forstand, for eksempel via konferencer, fagblade, faglige nyhedsbreve og online platforme m.v. Indsatsen har løbet siden januar 2016 og er mundet ud i et undervisningsmateriale ved navn Omtanke Online, som i februar 2019 blev lagt frit tilgængeligt for alle på <http://omtankeonline.dk>.

Omtanke Online er målrettet fire forskellige målgrupper. Grundskolens overbygning, fritidstilbud, gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Materialet er udviklet og afpasset efter de forskellige læringsmiljøer og følger de eksisterende læremål og vejledninger for specifikke fag i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Der er både materiale henvendt til unge, som udgør den primære målgruppe, samt for henholdsvis lærere, pædagoger og undervisere på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Indsatsen fortsætter i 2019 med formidling af materialet.

Der er gennemført følgende aktiviteter:

- ✓ UC Syd har udviklet og testet undervisningsmaterialet gennem afholdelse af workshops, afprøvninger og andre udviklingsaktiviteter.
- ✓ I alt har aktiviteterne involveret 179 grundskolelærere, 1 underviser på ungdomsuddannelser og 76 øvrige fagfolk.

Målet med initiativet er at udvikle og formidle et undervisningsmateriale. På kort sigt er målet at materialet er tilgængeligt online, og på mellemlang sigt er målet at formidle materialet gennem en målrettet indsats. På lang sigt er målet at lærere og pædagoger har kendskab til og bruger materialet. Følgende mål er nået:

- ✓ Undervisningspakken er tilgængelig på omtankeonline.dk, og der er gennemført workshops med lærere. Materialet er desuden formidlet på konferencer og i en publikation.
- ✓ Omtanke Online er lanceret i februar 2019 og er tilgængeligt på omtankeonline.dk.
- ✓ Omtanke Online er ikke blevet formidlet som færdigt koncept, men er formidlet i løbet af udviklingsfasen.
- ÷ På grund af forsinkelse i udviklingen af materialet er materialet endnu ikke formidlet ud til en bred gruppe af lærere og pædagoger.

3.4 STØTTE TIL LOKALE MYNDIGHEDERS SAMARBEJDE MED LOKALE CIVILSAMFUNDSAKTØRER SAMT KOMPETENCE- OG KAPACITETSOPBYGNING AF LOKALE FORENINGER

Initiativerne ”Støtte til lokale myndigheders samarbejde med lokale foreninger” samt ”Kompetence- og kapacitetsopbygning af lokale foreninger” er begge initiativer rettet mod civilsamfundet, hvorfor de er evalueret samlet. Initiativet ”støtte til lokale myndigheder” har til formål at klæde lokale myndigheder (særligt kommuner) på til at indgå stærke samarbejdsrelationer med civilsamfundet om forebyggelse af ekstremisme. Initiativet udføres af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme. Initiativet ”Kompetence- og kapacitetsopbygning” angriber samme agenda fra foreningssiden. Initiativet har opkvalificeret en række lokale foreninger i udsatte områder og klædt dem på til at forebygge, identificere og reagere på ekstremisme. Initiativet udføres med Socialt Udviklingscenter (SUS) som underleverandør. Samlet er det initiativernes formål at give civilsamfundet en større plads i arbejdet med forebyggelse af ekstremisme.

Status på gennemførelse af aktiviteterne under de to initiativer er følgende:

- ✓ Der er udviklet en metodehåndbog for samarbejdet mellem myndigheder og civilsamfund samt et rådgivningsforløb i brug af metoderne målrettet lokale myndigheder.
- ÷ Der er indkommet ikke ansøgninger til en pulje målrettet kommuner med tilbud om rådgivning i brug af metoderne.
- ✓ Der er gennemført et 6 dages uddannelsesforløb, en række netværksmøder, løbende støtte og rådgivning samt et afsluttende møde for en række lokale foreninger.

Initiativerne har opnået de kortsigtede mål:

- ✓ Metodehåndbogen er tilgængelig på centerets hjemmeside Stopekstremisme.dk og er derfor tilgængelig for lokale myndigheder, kommuner og politi landet over. Metodehåndbogen indgår derudover som en del af Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremismes generelle og skræddersyede rådgivning til kommunerne
- ✓ Fire civilsamfundsorganisationer har deltaget i et udviklings- og rådgivningsforløb, hvilket har styrket af den interne organisatoriske kapacitet hos de deltagende organisationer.
- ✓ Foreningerne har opnået kompetencer og redskaber til at identificere og handle på bekymrende tegn.

3.5 DEN NATIONALE HOTLINE MOD RADIKALISERING

Den nationale hotline mod radikaliserings og ekstremisme fungerer som et kontaktpunkt, hvor borgere, fagpersoner og andre kan henvende sig, hvis de er bekymrede for, at en person er – eller er i risiko for at blive – involveret i ekstremisme. Formålet er at yde hjælp og rådgivning til pårørende og fagpersoner, der er bekymrede for et familiemedlem, en person i deres netværk eller en borger. Hotlinen kan bistå med at vurdere, om der er behov for at gå videre med en konkret bekymring. I de tilfælde, hvor det vurderes, at der kan være en begrundet bekymring for radikaliserings, sender hotlinen bekymringen videre til det relevante *Infohus kommune*, som består af et samarbejde mellem politi og kommune.

Følgende aktiviteter er gennemført:

- ✓ Hotlinen er etableret som forventet og har alle ugens dage åbent for henvendelser i tidsrummet 8-22.
- ✓ Der er opsat en hjemmeside med information og gennemført en omfattende kommunikationskampagne for at skabe opmærksomhed omkring hotlinen i 2016.
- ✓ Der er udarbejdet en skriftlig manual med tilhørende dialogguide for håndtering og registrering af henvendelser, som bruges i både Københavns og Aarhus Kommune.
- ✓ Der er etableret en arbejdsgruppe, og der finder løbende sparring sted mellem rådgiverne i Aarhus og København.
- ✓ Hotlinen har modtaget 144 opkald fra oprettelsen i februar 2016 og indtil juli 2018 og er fortsat åben for opkald. Antallet af henvendelser har ligget stabilt i perioden, med i gennemsnit 5 opkald om måneden.

Evalueringsen viser, at det hovedsageligt er kommunale medarbejdere og forældre, der ringer til hotlinen. De fleste bekymringer drejer sig om ekstrem islamisme, og rådgivningen omhandler oftest hjælp til at vurdere, om bekymringen er begrundet eller ej. Rådgiverne vurderer, at hotlinen fungerer som en bred opsamling af bekymringer, som dem, der henvender sig, ikke mener hører til hos kommunen, eller ikke ved hvor hører til.

Initiativet har nået følgende mål:

- ✓ 90 pct. af alle opkald bliver besvaret med det samme
- ✓ 62 pct. af henvendelserne visiteres til det lokale infohus.
- ✓ Hotlinens rådgivere vurderer, at de har de rette kompetencer til at varetage rådgivningen ved 84 % af henvendelserne.
- ✓ Henvender er tilfreds med rådgivningen i 81 % af henvendelserne.

3.6 STYRKELSE AF PET'S OUTREACH-INDSATS

PET's Outreach-indsats er en indsats målrettet civilsamfundsaktører med indflydelse i lokalområder berørt af radikaliserings. Gennem netværk, kapacitetsopbygning og brobygning etableres strategiske samarbejder, hvor civilsamfundsaktørerne efterspørger, udvikler og driver initiativer, der skaber sammenhængskraft lokalt. Det gør de både selvstændigt og i samarbejde med myndigheder. Grundlaget for Outreach-indsatsen er et bredt netværk samt efterretningsbaseret analyse og koordinering med politikredse og andre afdelinger i PET, hvilket er medvirkende til at målrette og effektivisere indsatsen.

Midlerne tilknyttet handlingsplanen har styrket PET's allerede eksisterende Outreach-indsats ved at tilføje nye ressourcer (to nye medarbejdere) og aktivitetsmidler til at støtte relevante aktører og samarbejdspartnere. Dette har medført, at Outreach er blevet et mere omfattende initiativ, hvor selve indsatsen er blevet skærpet, herunder formål, mål, metoder og den oprindelige forandringslogik.

Outreach søger at nå relevante civilsamfundsaktører via forskellige typer af aktiviteter, herunder afholdelse af netværks- og brobygningsarrangementer (PET Dialogforum, minifora samt øvrige arrangementer) samt bilaterale møder med personer i kontaktnetværket. Følgende aktiviteter er udført:

- ✓ Outreach har pr. december 2018 afholdt 3 PET Dialogfora, 12 minifora samt deltaget som enten arrangør, facilitator, oplægsholder, sparringspartner eller 'silent partner' på 32 øvrige arrangementer.
- ✓ Outreach har pr. december 2018 afholdt 305 bilaterale møder.
- ✓ Outreach har pr. december 2018 442 kontakter i kontaktnetværket, heraf er 76 kommet til inden for de seneste 12 måneder.

Indsatsens mål er at skabe forståelse for PET's tilgang og muligheder samt viden om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme samt opbygge kapacitet og motivation til at handle på det blandt relevante aktører. Herudover er målet, at de relevante aktører skal efterspørge, udvikle og drive initiativer enten selvstændigt, i samarbejde med PET Outreach eller andre relevante aktører. Følgende mål er nået:

- ✓ Aktørerne finder indsatsen relevant og brugbar i praksis, særligt når forebyggelse forstås mere bredt end udelukkende forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.
- ✓ Med udgangspunkt i deltagernes selvrapporterede vurderinger er der indikationer på, at indsatsen er medvirkende til at kapacitetsopbygge nyetablerede organisationer og foreninger samt øge viden om forebyggelse.
- ✓ Relevante aktører udvikler og driver initiativer i samarbejde med PET Outreach og/eller selvstændigt.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vilandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com
www.balticconsulting.com